

Ghidul solicitantului

Sesiunea de finanțare TMI – III/2024

Subprogramul acțiuni tematice

„Muzee în aer liber - monumente de arhitectură vernaculară”

« Punerea în valoare – interpretare și prezentare – a monumentelor etnografice »

I. Dispoziții generale

I.1. Scop

I.2. Definiții. Abrevieri

I.3. Categoriile de activități eligibile

I.4. Excluderi

I.5. Teme transversale

I.6. Referințe internaționale

I.7. Obiective specifice

II. Participarea la selecția de proiecte

II.1. Condiții de eligibilitate

II.2. Condiții de participare la selecția de proiecte

II.3. Conținutul dosarului de participare pentru selecția de proiecte

II.4. Depunerea dosarului de participare pentru selecția de proiecte

II.5. Etapele sesiunii de finanțare. Evaluarea și selecția dosarelor

II.6. Contestații

III. Prevederi financiare generale aplicabile pe perioada implementării proiectelor

III.1. Eligibilitatea cheltuielilor

III.2. Revizuirea bugetului de cheltuieli al proiectului

III.3. Contractul de finanțare nerambursabilă

III.4. Tranșe de finanțare nerambursabilă

I. Dispoziții generale

I.1. Scop

Patrimoniul cultural este o resursă esențială pentru identitatea României și pentru dezvoltarea unei societăți prospere, bazate pe incluziune socială și participativitate, o resursă strategică ce trebuie să adauge comunității plusvaloare economică, socială și culturală, printr-o gestionare modernă și eficientă.

Situația actuală a patrimoniului cultural din România a înregistrat o creștere importantă la nivelul discursului public în ceea ce privește conștientizarea rolului *patrimoniului*, însă acesta este încă privit drept un obiect extern interesului de dezvoltare, atât din cauza **precarității pieței lucrărilor de restaurare și construcții ce vizează obiectivele de patrimoniu**, care au costuri ridicate și termene lungi de realizare și un randament scăzut, cât și din **lipsa de înțelegere a rolului patrimoniului cultural în îmbunătățirea calității vieții și a efectelor sale secundare pozitive în economie**.

Institutul Național al Patrimoniului a participat la elaborarea **primei strategii pentru protejarea monumentelor istorice**¹ și a patrimoniului cultural imobil, care să răspundă cerințelor actuale ale societății. Noua abordare strategică asupra MI și PCI răspunde nevoilor identificate în practică, inclusiv prin corelare cu obiectivele Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă elaborate de Organizația Națiunilor Unite și cu Agenda Uniunii Europene pentru Cultură 2021- 2027.

În cadrul obiectivului strategic *„Protejarea și reabilitarea patrimoniului construit în scopul conservării identității naționale și creșterii atractivității spațiilor culturale cu potențial turistic deosebit”* este evidențiat faptul că **România deține un patrimoniu cultural unic**, caracterizat printr-o diversitate de forme de manifestare, de la cetăți la biserici, de la conace la **muzee în aer liber**. Importanta moștenire culturală a regiunilor României oferă o serie de resurse ce poate susține un turism competitiv și în dezvoltare, capabil să dea naștere unei activități economice bazate pe valorificarea potențialului specific al teritoriului.

În pofida existenței acestei diversități a patrimoniului cultural, o bună parte din moștenirea arhitecturală se află în declin și în grad avansat de degradare, necesitând derularea unor proiecte integrate de restaurare arhitecturală și facilitarea accesului la obiectivele de patrimoniu.

Acțiunea tematică „Muzee în aer liber - monumente de arhitectură vernaculară” reafirmă importanța acestei categorii aparte de patrimoniu cultural, urmărind să aducă în prim plan o formă de construcție comunitară, modelată de abilități informale și adaptată la caracteristicile specifice ale mediului în care a fost creată.

---

¹ Documentul este disponibil AICI: <http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/Strategia%20nationala%20privind%20protejarea%20monumentelor%20istorice.pdf>

Aliniat la principiile dezvoltării durabile, **patrimoniul vernacular atestă angajamentul nostru față de viitor prin armonizarea tradiției și a progresului.** Această fuziune a trecutului, prezentului și viitorului îi consolidează valoarea, subliniind rolul său vital în conservarea tradițiilor locale și în construirea unei societăți durabile, devenind astfel o mărturie prețioasă a angajamentului nostru față de o lume care își respectă istoria și mediul înconjurător.

În prezent, în România există **26 de muzee în aer liber**, care gestionează peste 2000 de construcții specifice ruralului din România, din diverse zone etnografice și tipare constructive unice în tabloul european al ruralității și arhitecturii vernaculare: biserici din lemn, case, anexe gospodărești, mori de apă, instalații tehnice preindustriale, troițe, porți monumentale. Practic, tot ceea ce ruralul din România și resursele naturale au dat așezărilor omenești și locuitorilor din satele de câmpie, deal sau munte, sunt expuse ca valori incontestabile a ceea ce înseamnă identitatea noastră națională.

La nivel național, muzeele în aer liber sunt cele mai vizitate obiective muzeale din România, ca exemplu Muzeul Satului din București și Muzeul ASTRA din Sibiu, au avut un număr de peste 1.300.000 vizitatori în anul 2023, care au participat la evenimentele organizate sau au vizitat și înțeles ce înseamnă valorile identitare ca dezvoltare sustenabilă viitoare.

INP își propune a contribui la dezvoltarea ofertei culturale a muzeelor în aer liber, a asigura un viitor meșteșugurilor din România și a genera efecte economice directe și indirecte prin contractarea meșterilor încă existenți în ruralul și urbanul României.

Un alt efect pe termen mediu și lung va fi acela al valorizării peisajului cultural din România și al turismului cultural, mai ales, prin educarea publicului în a accesa și consuma zone rurale cu un peisaj specific și o ofertă culturală bogată.

Finanțarea acțiunii tematice „Muzee în aer liber - monumente de arhitectură vernaculară” răspunde direct celui de-al doilea dintre cele trei obiective prioritare stabilite de INP pentru anul 2024, respectiv *angajarea comunităților patrimoniale și a comunităților locale în protejarea monumentelor istorice.*

I.2. Definiții.

a) **Restaurarea** – include întreg ansamblul de măsuri aplicate constructiv cu scopul de a recupera părți afectate parțial sau integral de degradare din întregul unei construcții astfel încât să fie realizată punerea în valoare a monumentelor istorice și integrarea lor în viața comunităților locale.

b) **Muzeu în aer liber** – categorie de instituție culturală cu funcții educative și formative care păstrează, conservă, pune în valoare, cataloghează, analizează, expune tradiția exprimată în valori de patrimoniu național, având și spații de expunere interioare, dar, mai ales exterioare, deschise, integrate peisajului natural. Muzeul în aer liber este prin excelență muzeul ale cărui exponate/expoziții sunt expuse în exterior și prezintă în special

structuri arhitecturale și monumente vernaculare, ca mărturii constructive ale trecutului, generând interes pentru cunoașterea istoriei și etnografiei regionale și naționale;

c) **Arhitectura vernaculară** – denumește arhitectura rurală și urbană, fără arhitect în sistem tradițional, popular, reprezentată de situri, peisaje, grupuri de clădiri, monumente vernaculare;

d) **Monument(e) etnografic(e)** - bunuri cu semnificație etnografică, aflate în patrimoniul muzeelor etnografice în aer liber (conform Cap. 1; art. 3, alin.(2), pct. 3 lit.i);

e) **Ansamblu** – grup coerent din punct de vedere cultural, istoric, arhitectural, urbanistic ori muzeistic de construcții urbane sau rurale care împreună, cu terenul aferent formează, o unitate delimitată, topografic ce constituie o mărturie cultural-istorică, semnificativă, din punct de vedere arhitectural, urbanistic, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, științific sau tehnic (Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, Titlul I; art. 3);

f) **Sit** - teren delimitat topografic cuprinzând acele creații umane în cadru natural care sunt mărturii cultural-istorice semnificative din punct de vedere arhitectural, urbanistic, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, științific, tehnic sau al peisajului cultural;

g) **Interpretarea** se referă la o serie de activități potențiale menite să sporească gradul de conștientizare și de înțelegere a muzeelor în aer liber de către public. Aceasta poate include publicații, conferințe, instalații la fața locului, programe educaționale, activități comunitare, precum și cercetare, formare și evaluare continuă a procesului de interpretare în sine.

h) **Prezentarea** se referă mai exact la comunicarea planificată a conținutului interpretativ prin aranjarea informațiilor de natură similară, prin intermediul accesului fizic la muzeul în aer liber, respectiv la *monumentele etnografice* incluse în patrimoniul acestuia. Aceasta poate fi transmisă printr-o varietate de mijloace tehnice, inclusiv prin elemente precum panouri informative, o prezentare de tip muzeal, trasee semnalizate, conferințe, tururi ghidate și aplicații multimedia.

i) **Echipamentele și serviciile de interpretare** se referă la toate instalațiile fizice, echipamentele și spațiile din muzeul în aer liber care pot fi utilizate în mod specific în scopul interpretării și prezentării.

j) **Reintegrarea culturală și socială** se referă la reconstituirea unor legături afective și funcționale ale comunității locale cu muzeul în aer liber, precum și reafirmarea acesteia ca reper turistic ce poate contribui la revitalizarea economică și socială mediului din care face parte. Reintegrarea culturală și socială implică, așadar, redobândirea sau creșterea valorii de utilizare a monumentului istoric, condiție *sine qua non* a întreținerii și conservării patrimoniului cultural;

k) **Secretariatul comisiei de selecție a proiectelor** - se asigură de către INP, prin Oficiul credite și timbrul monumentelor istorice (OCTMI);

l) **Autoritatea finanțatoare** – Institutul Național al Patrimoniului (INP).

I.3. Categoriile de activități eligibile

Proiectele propuse vor trebui să respecte tipurile de activități prezentate la pct. I.2., lit. g)-i), respectiv:

- a) Activități menite să sporească gradul de conștientizare și de înțelegere a muzeului în aer liber de către public: editarea de publicații, realizarea de evenimente din domeniul artelor vizuale (expoziții de sculptură, pictură, grafică, arte decorative, instalații etc.), programe educaționale, activități comunitare, precum și activități de cercetare, formare și evaluare continuă a procesului de interpretare în sine a sitului cultural de patrimoniu.
- b) Activități de comunicare planificată a conținutului interpretativ prin aranjarea informațiilor de natură similară, prin intermediul accesului fizic la muzeul în aer liber, respectiv la *monumentele etnografice* incluse în patrimoniul acestuia, materializată prin realizarea unor mijloace tehnice de prezentare/signalistică: e.g. panouri informative, prezentări de tip muzeal, trasee semnalizate, tururi ghidate ori prin realizarea unor proiecte multimedia (noile media, artă digitală, video-art, film).
- c) Activități de sensibilizare a publicului cu privire la particularitățile unui muzeu în aer liber și a cadrului în care se află, prin noi modalități creative de a atrage vizitatori plătitori, prieteni și sponsori pentru a promova și menține monumentele etnografice ca locuri de atracție, fără a-i pune în pericol arhitectura și inventarul mobil al acestuia.

I.4. Excluderi

Sunt excluse intervențiile/serviciile/lucrările specifice celorlalte subprograme finanțate din TMI, și anume: *Subprogramul de restaurare*.

I.5. Teme transversale

Proiectele vor aborda de asemenea următoarele teme:

- a) *utilizarea / promovarea resurselor și capacităților locale* – incluzând cunoștințele și practicile tradiționale, care permit o bună adaptare atât la specificul arhitecturii istorice, cât și la condițiile de amplasament și climat; aceste măsuri contribuie la combaterea schimbărilor climatice și adaptarea la efectele deja resimțite ale acestora, dar sunt de asemenea importante pentru a asigura relevanța socială și culturală a proiectelor în raport cu comunitățile locale;
- b) *promovarea utilizării judicioase a resurselor, inclusiv a materialelor locale* – pornind de la transferul de cunoștințe de la meșteri tradiționali spre arhitecți, prin reintroducerea unor materiale tradiționale și revigorarea unor meșteșuguri aflate pe cale de dispariție;

- c) *accesibilizarea patrimoniului cultural*, prin măsuri adecvate în raport cu valorile clădirilor și/sau amenajărilor asupra cărora se intervine; accesibilizarea privește infrastructura fizică și informațională și se adresează limitărilor sau dizabilităților fizice și intelectuale;
- d) *dezvoltarea de capacități corespunzătoare pentru educație și formare specializată*, prin proiecte comune de cercetare aplicată în domeniul patrimoniului, pentru asigurarea calității în restaurare.

Prin respectarea acestor teme, **punerea în valoare a muzeului în aer liber** contribuie inclusiv la dezvoltarea unei culturi a responsabilității față de patrimoniu în relație cu teritoriul și contextul local și poate prilejui solicitări de finanțare prin fonduri europene, asigurând racordarea proiectului la prioritățile Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027.

I.6. Referințe internaționale

Se vor urmări prevederile cuprinse în *Strategia patrimoniului cultural european pentru secolul XXI* a Consiliului Europei (a se vedea documentul *Strategia 21*) și principiile de calitate definite în cadrul Anului european al patrimoniului cultural 2018, acțiunea tematică nr. 6 – Prețuirea patrimoniului, sub egida Comisiei Europene (a se vedea documentul *European Quality Principles for EU-funded interventions with potential impact upon cultural heritage*). De asemenea, se vor urma direcțiile formulate de ICOMOS la a 20-a Adunare Generală, în Rezoluția 20GA/15 - *Cultural Heritage and the Climate Emergency*, adoptată în 5 decembrie 2020 (a se vedea documentul prin care este declarată *Urgența Climatică și Ecologică*) și principiile enunțate în Raportul UE *Patrimoniul contează pentru Europa* (2015), care recunoaște impactul pozitiv al patrimoniului asupra comunității și societății, asupra mediului construit și calității vieții, precum și asupra dezvoltării economice locale.

I.7. Obiective specifice

Decizia INP de a acorda finanțări pentru punerea în valoare a muzeelor în aer liber urmărește să stimuleze acțiunile de punere în valoare dedicate celor mai vulnerabile dintre monumentele istorice din România, abordate în corelație cu țesutul urban/rural și cu peisajul din care fac parte și în moduri care să pună în valoare clădirile în sine și să acționeze ca o pârgie pentru revitalizarea de ansamblu a comunității locale.

II. Participarea la selecția de proiecte

II.1. Condiții de eligibilitate

Propunerile propuse vor fi considerate eligibile doar dacă îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- a) privesc următoarele categorii de muzee în aer liber - monumente individuale, ansambluri și situri - categoria II (arhitectură) sau IV (memorială), încadrate în grupa A – de valoare națională și universală (MI-A) sau în grupa B – reprezentative pentru patrimoniul cultural local (MI-B);
- b) se încadrează în definițiile și categoriile de activități indicate în prezentul Ghid;
- c) răspund cerințelor și exigențelor privind temele transversale formulate în prezentul Ghid;
- d) nu încalcă prevederile legale în vigoare aplicabile pe teritoriul României.

II.2. Condiții de participare la selecția de proiecte

- a) Având în vedere specificul acțiunii tematice, prin raportare la titularii drepturilor reale asupra *muzeelor în aer liber*, la această selecție de proiecte pot participa, potrivit Normelor metodologice privind cuantumul timbrului monumentelor istorice și modalitățile de percepere, încasare, virare, utilizare și evidențiere a sumelor rezultate din aplicarea acestuia, aprobate prin HG nr. 1502 / 2007, astfel cum au fost modificate și completate prin HG nr. 691 / 2019, Anexa nr. 5, art. 6, **persoanele juridice de drept public** care au calitatea de titular al unui drept de suprafață, de concesiune sau de folosință pentru o durată mai mare de 25 de ani sau titular al dreptului de administrare asupra muzeului în aer liber ce face obiectul cererii de finanțare nerambursabilă.
- b) În vederea participării la selecția de proiecte organizată de Institutul Național al Patrimoniului, solicitanții au obligația de a se înscrie pe platforma dedicată programului de finanțare, <https://tmi.patrimoniul.ro> **Înscrierea în platformă și menținerea legăturii pe această cale este o condiție obligatorie de participare la sesiunea de finanțare.**

Depunerea dosarului de participare, comunicările privind completarea documentațiilor depuse, evaluarea și selecția dosarelor de participare, se realizează EXCLUSIV online prin intermediul platformei <https://tmi.patrimoniul.ro>.

II.3. Conținutul dosarului de participare pentru selecția de proiecte

(1) În vederea depunerii dosarului de participare pentru selecția de proiecte, sunt necesare următoarele documente:

- a) **cererea de finanțare**, conform modelului prevăzut în Anexa nr. 1, se va completa pe platforma dedicată programului de finanțare, <https://tmi.patrimoniul.ro>; odată cu cererea de finanțare, este necesară obținerea acordului dumneavoastră de prelucrare a datelor cu caracter personal, sens în care se impune a se completa și modelul de declarație prevăzut în Anexa nr. 1A;
- b) **bugetul proiectului**, conform modelului prevăzut în Anexa nr. 2, exprimat în LEI, fără zecimale, se va completa pe platforma dedicată programului de finanțare, <https://tmi.patrimoniul.ro>. Bugetul va fi însoțit de justificarea fiecărei cheltuieli prin prezentarea ofertelor care au stat la baza elaborării acestuia.
- c) **declarația pe propria răspundere** a solicitantului, semnată în original; se va completa online, va purta semnătura electronică calificată sau, după caz, semnătura olografă a reprezentantului legal/împuternicitului și se va încărca pe platforma dedicată programului de finanțare, <https://tmi.patrimoniul.ro>;
- d) **extras de carte funciară** din care să rezulte că solicitantul este titularul dreptului real asupra imobilului-muzeului în aer liber, precum și lipsa oricăror sarcini, ipoteци sau privilegii;
- e) **raportul de activitate** al solicitantului pe ultimul an. Pentru solicitanții care au derulat activități pe o perioadă mai scurtă de un an, se va depune un raport de activitate pentru perioada respectivă: se prezintă numai informații relevante pentru solicitarea unei finanțări (proiect, grup țintă, durata, bugetul, parteneri, link media).
- f) **competențele persoanelor propuse în echipa de proiect**, dovedibile prin CV și care trebuie să corespundă pozițiilor din echipa de implementare a proiectului. Fiecare CV va fi însoțit de acordul persoanei respective pentru participarea la implementarea proiectului propus spre finanțare.
- g) **declarație sau acord de parteneriat**, dacă proiectele se implementează în parteneriat cu persoane fizice sau juridice. În cazul existenței unor parteneri de proiect, se va menționa clar rolul acestora în desfășurarea activităților din cadrul proiectului și tipul de activități din proiect pe care și le asumă în calitate de partener.
- h) **certificat de atestare fiscală** eliberat de ANAF și certificat de atestare fiscală eliberat de **administrația publică locală**, în termen de valabilitate, din care să rezulte că solicitantul nu figurează în evidențe cu datorii;
- i) **acte de înființare** emise de către organul competent, în cazul autorităților și al instituțiilor publice, al unităților administrativ-teritoriale,
- j) **copia conform cu originalul a Codului de Identificare Fiscală (CIF)**;
- k) **dovada deținerii fondurilor necesare acoperirii contribuției proprii de minimum 10% din finanțarea solicitată**, emisă de banca/trezoreria la care are deschis contul autoritatea/instituția publică din subordinea administrației publice centrale. Pentru instituțiile publice din subordinea administrației publice locale, dovada

bonității o poate constitui și Hotărârea Consiliului Local/Județean prin care se asigură fondurile necesare contribuției de minim 10% din valoarea proiectului, extras cont pentru conturile de venituri, buget venituri/cheltuieli.

II.4 Depunerea dosarului de participare pentru selecția de proiecte

- (1) Dosarul de participare la selecția de proiecte se va depune în format digital, pe platforma online a Institutului Național al Patrimoniului, accesând adresa web <https://tmi.patrimoniul.ro>. Documentele pot fi încărcate până la data și ora limită indicate în anunțul public și în calendarul apelului. Toate documentele solicitate se vor depune în format electronic, reprezentând copii scanate la rezoluție mare și salvate în format .pdf ale documentelor originale.
- (2) Documentele de la cap. II.3. punctele a), b) și c) se vor completa inițial pe platforma dedicată programului de finanțare, apoi se vor genera în format .pdf, se vor semna olograf sau prin semnătură electronică calificată și se vor încărca în această formă pe platformă. **Nerespectarea acestor pași duce la eliminarea dosarului.**

II.5. Etapele sesiunii de finanțare. Evaluarea și selecția dosarelor

(1) Etapa I - evaluarea eligibilității administrative a dosarelor de participare

- a) Etapa I a procesului de evaluare și selecție o reprezintă **etapa administrativă**, care cuprinde verificarea existenței, conținutului și conformității documentelor solicitate în anunțul public de lansare a sesiunii de finanțare.
- b) Etapa I este considerată **etapă eliminatorie**, în sensul că numai proiectele care vor întruni toate cerințele de eligibilitate vor fi luate în considerare pentru etapa a II-a de evaluare.
- c) Etapa I durează cel mult 30 de zile de la data-limită stabilită pentru depunerea proiectelor de către solicitanții finanțărilor nerambursabile.
- d) **Vor fi incluse în etapa de evaluare administrativă numai dosarele de participare care au fost depuse, prin intermediul platformei, până la data și ora-limită** precizate în anunțul public de lansare a sesiunii de finanțare.
- e) Dosarul de participare depus după expirarea datei și orei-limită de depunere **nu va face obiectul selecției.**
- f) Pentru a fi declarat eligibil și conform, dosarul de participare trebuie să conțină toată documentația solicitată în cadrul anunțului public al sesiunii de finanțare.
- g) În cadrul procesului de evaluare a eligibilității administrative, secretariatul comisiei de selecție poate solicita opinii de specialitate din partea altor angajați ai

INP cu expertiză relevantă, pentru a putea stabili valabilitatea și corectitudinea documentelor care fac parte din dosarul de participare.

- h) Secretariatul comisiei de selecție poate formula și transmite solicitări de completări în privința documentelor cuprinse în dosarul de participare. Solicitățile de completări **nu pot avea ca obiect modificarea conținutului unor documente.**
- i) În termen de maximum 10 zile de la primirea acestora, solicitanții finanțărilor nerambursabile au obligația de a completa în cadrul platformei, în formatul precizat toate solicitările transmise de către secretariatul comisiei de selecție.
- j) Secretariatul comisiei de selecție din cadrul INP va realiza verificarea dosarului de participare, pe baza grilei de verificare a eligibilității administrative, care conține condițiile specifice sesiunii de finanțare. Pentru fiecare dosar de participare verificat, se va completa o fișă de verificare a eligibilității administrative, în care se vor nota motivele de neîndeplinire a condițiilor de eligibilitate, atunci când este cazul.
- k) Secretariatul comisiei de selecție va realiza procesul verbal al etapei de verificare administrativă, însoțit de prezentarea în format tabelar a rezultatelor verificării administrative. Procesul verbal al acestei etape va fi supervizat de Oficiul juridic, contencios din cadrul INP.
- l) Rezultatele obținute după finalizarea etapei I vor fi făcute publice prin afișarea pe site-ul INP, cu precizarea motivelor respingerii, după caz.
- m) Proiectele declarate eligibile din punct de vedere administrativ sunt transmise comisiei de selecție, în vederea evaluării.

(2) Etapa a II-a – evaluarea și selecția dosarelor

- a) Etapa a II-a a procesului de evaluare vizează evaluarea și selecția dosarelor depuse de participanți, pe baza criteriilor de evaluare comunicate în anunțul public aferent sesiunii de finanțare.
- b) Evaluarea și selecția dosarelor este realizată de către membrii comisiei de selecție, pe baza grilei de evaluare aferentă sesiunii de finanțare. Fiecare membru al comisiei va completa câte o fișă de evaluare, cuprinzând punctajele acordate fiecărui criteriu, precum și un raport de evaluare motivat, structurat pe baza grilei de evaluare, cuprinzând observații și justificări ale punctajelor acordate.
- c) Fiecare dosar va fi evaluat de către toți cei 5 membri ai comisiei de selecție.
- d) Punctajul final acordat unui dosar este media aritmetică a punctajelor acordate de către fiecare dintre cei 5 (cinci) evaluatori.
- e) Pentru a putea fi finanțat, **un proiect trebuie să aibă un punctaj final de minimum 75.**
- f) În situația în care se constată diferențe mai mari de 20 de puncte între punctajele membrilor comisiei de selecție acordate pentru același proiect, secretariatul

comisiei va organiza o ședință de mediere în vederea reevaluării proiectului în cauză.

- g) Membrii comisiei de selecție reuniți în cadrul ședinței pentru stabilirea ierarhiei proiectelor evaluate au posibilitatea de a negocia punctajele acordate proiectelor, precum și de a propune reduceri de buget pentru proiectele selectate pentru finanțare.
- h) Membrii comisiei de selecție au obligația de a comunica prin *mijloace electronice* de transmitere la distanță fișele și rapoartele de evaluare către secretariatul comisiei, cu cel puțin două zile înainte de data stabilită pentru desfășurarea ședinței convocate pentru stabilirea ierarhiei proiectelor evaluate. După finalizarea ședinței, membrii comisiei trebuie să transmită fișele și rapoartele de evaluare în format tipărit, semnate olograf sau purtând semnătura electronică calificată, în termen de maximum 5 zile de la desfășurarea acesteia.
- i) Secretariatul comisiei de selecție întocmește procesul verbal al ședinței, însoțit de rezultatele evaluării prezentate în formă tabelară.
- j) Lista proiectelor propuse spre a fi finanțate cuprinde totalitatea proiectelor evaluate, în ordinea descrescătoare a punctajului obținut, care au un punctaj de minimum 75, până la epuizarea sumei alocate de INP pentru sub-programul respectiv.
- k) În cazul proiectului care este poziționat ultimul în ierarhia celor selectate pentru a fi finanțate pentru fiecare subprogram, dar pentru care nu mai există fonduri suficiente pentru acoperirea integrală a finanțării solicitate, solicitantul are posibilitatea de a adapta proiectul propus pentru a se încadra în suma acordată sau de a renunța la finanțare.
- l) În cazul proiectelor care sunt poziționate ultimele în ierarhia celor selectate pentru a fi finanțate pentru fiecare subprogram, totalizând punctaje egale, dar pentru care nu mai există fonduri suficiente pentru acoperirea integrală a finanțării solicitate, solicitanții au posibilitatea de a adapta proiectul propus pentru a se încadra în suma rezultată în urma aplicării formulei mediei ponderate, calculată în raport cu diferența consemnată după totalizarea finanțărilor deja alocate în cadrul respectivului domeniu și de sumele solicitate, sau de a renunța la finanțare.
- m) În cazul în care există mai mult de 4 proiecte cu punctaje identice poziționate ultimele în ierarhie, iar sumele rezultate în urma aplicării formulei mediei ponderate reprezintă mai puțin de 50% din finanțarea solicitată, membrii comisiei de selecție pot decide, prin majoritate de voturi, reevaluarea proiectelor cu punctaj identic aflate pe ultimele poziții. În cazul în care punctajele rămân egale pentru o parte sau pentru toate proiectele reevaluate, finanțarea se alocă conform prevederilor de la punctul 2.14.

- n) În situația în care nu au fost integral consumate sumele alocate unui subprogram, managerul INP poate decide suplimentarea sumelor alocate unui alt subprogram, în cazul existenței mai multor proiecte cu punctaj identic poziționate ultimele în ierarhia celor selectate pentru a fi finanțate pentru respectivul subprogram.
- o) Rezultatele selecției proiectelor vor fi făcute publice prin afișarea pe site-ul INP. În situația în care finanțarea se acorda în anumite condiții (reducerea cheltuielilor stipulate în buget, etc.), aceste informații pot fi solicitate de beneficiarii finanțării înainte de depunerea contestațiilor. Fișele și rapoartele de evaluare aferente proiectelor depuse, vor putea fi consultate la cerere de către solicitanții finanțării, la sediul INP sau pot fi transmise acestora prin e-mail. Comunicarea fișelor și rapoartelor de evaluare se face prin anonimizarea numelor membrilor comisiei care le-au întocmit.

II.6. Contestații

- (1) Persoanele nemulțumite de rezultatele selecției proiectelor pot formula contestații adresate secretariatului comisiei de selecție, transmise prin poștă electronică la adresa: finantare.timbru@patrimoniul.ro sau prin poștă, cu confirmare de primire, în termenele stabilite prin anunțul public.
- (2) Solicitanții nemulțumiți pot contesta rezultatul etapei de verificare administrativă sau rezultatul obținut în urma etapei de evaluare pentru dosarele depuse în cadrul sesiunii de finanțare, după caz.
- (3) Contestațiile se soluționează în termenul stabilit prin calendarul sesiunii de finanțare, de către comisia de soluționare a contestațiilor.
- (4) În cazul contestațiilor care vizează rezultatele etapei de verificare administrativă, reprezentantul Oficiului juridic, contencios al INP va transmite Comisiei de soluționare a contestațiilor un punct de vedere avizat față de aspectele invocate de către contestatori, în vederea însușirii sau neînsușirii acestuia. În cazul admiterii unei astfel de contestații, proiectul respectiv este supus evaluării de către comisia de selecție.
- (5) În cazul contestațiilor care vizează rezultatul obținut în urma etapei de evaluare, membrii comisiei de soluționare a contestațiilor analizează aspectele invocate de către contestatari, coroborate cu informațiile cuprinse în dosarul de finanțare și, după caz, în rapoartele și fișele întocmite de către comisia de selecție și dispun cu privire respingerea contestației sau admiterea acesteia, după caz. În situația admiterii contestației, proiectul respectiv este supus reevaluării de către comisia de soluționare a contestațiilor, exclusiv pentru aspectele invocate de contestatar și reținute la admiterea contestației.
- (6) Proiectele reevaluate în urma admiterii unei contestații potrivit alin.(5) pot primi finanțare dacă punctajul obținut în urma reevaluării este egal sau mai mare decât punctajul proiectului poziționat pe ultimul loc în ierarhia proiectelor finanțate în cadrul subprogramului respectiv.

(7) Rezultatele finale obținute după soluționarea contestațiilor depuse, vor fi făcute publice prin afișarea pe site-ul INP.

III. Prevederi financiare generale aplicabile pe perioada implementării proiectelor

III.1. Eligibilitatea cheltuielilor

(1) Sunt considerate cheltuielile **eligibile** ale proiectului, cheltuielile cuprinse în buget, atât cele efectuate din finanțarea nerambursabilă obținută prin TMI, cât și cele realizate din cofinanțarea asigurată de beneficiar.

(2) Pentru ca o cheltuială să fie aprobată și decontată, trebuie ca ea să fie eligibilă și aferentă unei activități ce se derulează începând cu data semnării contractului de finanțare nerambursabilă. Documentul de referință pentru stabilirea eligibilității cheltuielilor este Bugetul de cheltuieli, al cărui model este prevăzut în Anexa nr. 2 a prezentului Ghid.

(3) Cheltuielile proiectului sunt considerate **eligibile** dacă îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- a) reflectă costuri necesare și rezonabile pentru realizarea proiectului, corelate strict la activitățile propuse;
- b) sunt oportune și justificate;
- c) angajarea cheltuielii (plata) este efectuată de către beneficiar între datele stabilite în contractul de finanțare nerambursabilă, adică pe perioada de implementare a proiectului, cu respectarea principiului neretroactivității;
- d) sunt legate în mod direct de obiectul contractului de finanțare nerambursabilă;
- e) sunt identificabile și verificabile;
- f) sunt susținute de acte și documente justificative corespunzătoare, în copie certificată pentru conformitate cu originalul;
- g) respectă principiile ce stau la baza contractelor de achiziții publice, respectiv principiul transparenței, proporționalității, asumării răspunderii, nediscriminării, tratamentului egal și recunoașterii reciproce;
- h) sunt înregistrate în contabilitate (în cazul persoanelor juridice),
- i) îndeplinesc cerințele prezentului Ghid.

(4) Tipuri de cheltuieli considerate **eligibile** în cadrul proiectului sunt următoarele:

- a) onorarii (drepturi de autor și drepturi conexe, în temeiul Legii nr. 8/1996);
- b) servicii de design/concepție/grafică tipărituri, tehnoredactare, traduceri;
- c) închirieri de echipamente necesare pentru realizarea proiectului;
- d) cheltuieli pentru cazarea, masa, transportul intern al participanților, invitaților sau beneficiarilor proiectului, inclusiv taxele aferente cazării și/sau transportului ,

cu încadrarea în limita maximă aprobată, potrivit prevederilor legale aplicabile, pentru invitații secretarilor generali ai ministerelor (cf. O.G. nr. 80/2001 privind stabilirea unor normative de cheltuieli pentru autoritățile administrației publice și instituțiile publice);

- e) servicii de PR, acțiuni de promovare, comunicare - maximum **15.000 lei**:
  - tipărituri (de exemplu: flyere, broșuri, afișe, bannere etc.) și alte materiale promoționale;
  - comunicare on-line;
  - film de prezentare a muzeului în aer liber și a proiectului finanțat de INP prin TMI;
- f) achiziționarea de dotări de natura obiectelor de inventar sau a mijloacelor fixe **destinate exclusiv pentru realizarea categoriilor de activități eligibile** prevăzute la pct. I.3 din Ghid - maximum **75.000 lei**;

(5) Sunt considerate **neeligibile** următoarele categorii de cheltuieli:

- a) cheltuieli aferente unei activități a cărei executare a fost deja începută sau finalizată la data încheierii contractului de finanțare nerambursabilă;
- b) cheltuieli aferente unei activități care nu este inclusă în cererea de finanțare sau pentru care nu a fost încheiat un act adițional la contractul de finanțare nerambursabilă;
- c) cheltuieli cu salariile, inclusiv salarii pe timp parțial sau alte venituri care se supun Legii nr. 53/2003 – Codul Muncii, republicată;
- d) cheltuieli de chirie;
- e) cheltuieli cu întreținerea și repararea obiectelor de inventar și a mijloacelor fixe;
- f) achiziția de terenuri, clădiri etc.;
- g) alte cheltuieli care contravin legislației în vigoare privind finanțările din fondurile publice;
- h) plățile către organizațiile partenere pentru diferite servicii prestate de acestea în cadrul proiectului, servicii care reprezintă contribuția partenerului în respectivul proiect, conform declarației/acordului de parteneriat;
- i) depășiri ale bugetului de cheltuieli ale proiectului;
- j) comisioane bancare;
- k) acoperirea unor debite ale beneficiarului;
- l) TVA-ul, în cazul solicitanților plătitori de TVA;
- m) orice cheltuială neprevăzută în bugetul proiectului sau angajată cu nerespectarea cerințelor cumulative reglementate la pct. III.1.(3).

(6) Cheltuielile efectuate în cadrul proiectului **devin parțial sau în întregime neeligibile** în condițiile în care obiectivul proiectului nu este îndeplinit.

III.2. Întocmirea bugetului de cheltuieli al proiectului

- (1) Bugetul trebuie să reflecte cheltuielile cu acțiunile și activitățile ce trebuie întreprinse pentru realizarea proiectului propus spre finanțare nerambursabilă. În structura bugetului, se includ toate sursele, inclusiv contribuția proprie, sponsorizările, finanțările etc., defalcate pe categorii de activități.
- (2) Completarea bugetului pe platformă se va face în LEI, cu sume fără zecimale.
- (3) Cheltuielile aferente acțiunilor de promovare și publicitate vor fi decontate în limita a **15.000 lei**.
- (4) Este necesară detalierea componenței cheltuielilor pentru fiecare linie bugetară – conform Anexei nr. 2 – și atașarea de documente relevante (deize sau oferte de preț solicitate de beneficiar de la potențiali furnizori) privitoare la estimarea acestor costuri.
- (5) Este necesară corelarea costurilor cu conținutul proiectului. Sumele globale nu se acceptă. Orice linie bugetară care nu justifică componența cheltuielilor și nu are corespondență în planul de activități al proiectului nu se va lua în considerare.
- (6) La elaborarea bugetului de cheltuieli, solicitantul trebuie să verifice dacă:
  - a) unitatea de referință în care este întocmit bugetul este moneda națională (lei);
  - b) suma solicitată pentru finanțarea nerambursabilă se încadrează în valoarea maximă menționată în anunțul public de lansare a sesiunii;
  - c) bugetul se înscrie în limitele stabilite de prezentul Ghid pentru categoriile de cheltuieli;
  - d) bugetul cuprinde numai cheltuieli eligibile, în conformitate cu prevederile Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general, corelate cu prevederile prezentului Ghid;
  - e) fiecărei activități din cadrul proiectului îi corespunde o categorie specifică de cheltuieli;
  - f) contribuția solicitantului și, după caz, a partenerilor este evidențiată pe fiecare categorie de cheltuieli.
- (7) Pentru evitarea dublei finanțări, solicitanții sunt obligați să declare dacă, pentru același proiect, au asigurate alte finanțări nerambursabile din surse publice sau private.

Constatarea încălcării acestei obligații este echivalentă cu nerespectarea dispozițiilor prezentului Ghid și atrage, în funcție de momentul constatării, respingerea cererii de finanțare sau sancțiunea rezilierii de drept a contractului de finanțare nerambursabilă, după caz. Contractul de finanțare reprezintă titlu executoriu pentru recuperarea finanțării acordate.

III.3. Contractul de finanțare nerambursabilă

(1) Institutul Național al Patrimoniului (INP) încheie un contract de finanțare nerambursabilă cu solicitanții ale căror dosare au fost selectate în vederea finanțării, cu respectarea prevederilor *Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, ale HG nr. 691/2019 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind cuantumul timbrului monumentelor istorice și modalitățile de percepere, încasare, virare, utilizare și evidențiere a sumelor rezultate din aplicarea acestuia, ale Procedurii privind acordarea de finanțări din fondurile obținute din aplicarea timbrului monumentelor istorice, prevăzute în Anexa nr. 5 la HG nr. 1502/2007 privind cuantumul timbrului monumentelor istorice și modalitățile de percepere, încasare, virare, utilizare și evidențiere a sumelor rezultate din aplicarea acestuia, cu modificările și completările ulterioare, respectiv ale Regulamentului de organizare și funcționare al Institutului Național al Patrimoniului, aprobat prin OMCIN nr. 2025/2018, modificat prin OMCIN nr. 3029/2019, coroborate cu prevederile Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general.*

(2) Solicitanții au obligația de a implementa proiectul așa cum acesta a fost prezentat în cererea de finanțare, parte integrantă din contractul de finanțare nerambursabilă.

În cazuri temeinic justificate, este permisă modificarea ulterioară a proiectului numai prin acordul părților, consemnat într-un act adițional la contractul de finanțare nerambursabilă.

(3) În cazul în care s-a aprobat o finanțare nerambursabilă în cuantum mai mic decât cel solicitat, solicitanții au obligația de a depune, până la semnarea contractului, un nou buget rectificat, detaliat, în original, în limita sumei aprobate, fără a modifica însă structura acestuia. **Refacerea bugetului și, implicit, a contribuției proprii se va face proporțional, păstrându-se procentajul declarat inițial, de minimum 10%.** Nedepunerea bugetului în timpul și condițiile precizate atrage după sine retragerea finanțării. Bugetul aprobat prin contract are caracter obligatoriu.

(4) Sunt permise modificări sau compensări între liniile bugetare aprobate, fără a se putea depăși valoarea finanțării nerambursabile acordate, doar cu aprobarea prealabilă a autorității finanțatoare. Dacă din motive obiective, pe perioada derulării proiectului, condițiile impun modificări în structura și valoarea unei cheltuieli, beneficiarul este obligat să informeze autoritatea finanțatoare în vederea obținerii acordului acesteia. Orice modificare a structurii bugetului, aprobată de către autoritatea finanțatoare, presupune din partea beneficiarului obligația de a prezenta noua formă a bugetului.

(5) Modificarea bugetului și/sau a graficului de finanțare nerambursabilă este posibilă sub rezerva notificării prealabile a autorității finanțatoare și a obținerii acordului acesteia, consemnat într-un act adițional la contractul de finanțare nerambursabilă. Poziția autorității finanțatoare se comunică în termen de 5 zile lucrătoare de la primirea notificării.

(6) Contractul de finanțare nerambursabilă cuprinde:

- a) Cererea de finanțare (conform modelului prevăzut în Anexa nr. 1);
- b) Bugetul de cheltuieli, detaliat, pentru suma aprobată (conform modelului prevăzut în Anexa nr. 2);
- c) Graficul de finanțare nerambursabilă, pe activități (conform modelului prevăzut în Anexa nr. 3).

Graficul de finanțare nerambursabilă se completează în conformitate cu prevederile prezentului Ghid. Beneficiarii au obligația să transmită acest document în maximum 10 zile lucrătoare de la data publicării listei finale cu proiectele selectate. Nerespectarea termenului de 10 zile lucrătoare atrage după sine imposibilitatea redactării contractului de finanțare nerambursabilă și retragerea finanțării.

(8) Părțile au obligația de a semna contractul de finanțare nerambursabilă înainte de începerea demersurilor aferente primei etape a proiectului, conform datelor din cererea de finanțare. Perioada de semnare a contractelor de finanțare nerambursabilă este de 10 zile lucrătoare de la data anunțului privind lista finală a proiectelor selectate spre finanțare. INP își rezervă dreptul de a prelungi această perioadă.

(9) Nerespectarea de către beneficiari a obligațiilor asumate prin contractele de acordare a finanțărilor nerambursabile atrage obligarea acestora la restituirea parțială sau integrală a sumelor primite, la care se adaugă dobânda legală calculată la sumele ce urmează a fi restituite, în conformitate cu prevederile contractuale, în condițiile legii. **Contractul de finanțare nerambursabilă reprezintă titlu executoriu pentru recuperarea finanțării acordate.**

III.4. Tranșe de finanțare nerambursabilă

- (1) Finanțarea se acordă în cel mult 3 tranșe, în raport cu faza de implementare a proiectului și cu cheltuielile aferente. Cuantumul și eșalonarea tranșelor se fac în baza graficului de finanțare nerambursabilă, în funcție de etapele de realizare, prin raportare la costurile organizatorice și/sau durata și evoluția în timp a activităților cuprinse în solicitarea de finanțare.
- (2) Eliberarea tranșelor de finanțare este solicitată de beneficiar, fiind însoțită de emiterea/comunicarea unor facturi fiscale/solicitări de plată, urmărindu-se corelarea calendarului de activități cu graficul de finanțare nerambursabilă anexat la contract.
- (3) **Prima tranșă de plată (până la 40% din suma contractată)** se acordă sub formă de avans, după semnarea contractului de finanțare nerambursabilă, în baza unei facturi fiscale emise de beneficiarul finanțării către INP. Factura fiscală va fi întocmită în conformitate cu prevederile Codului Fiscal.

- (4) **A doua tranșă (până la 40% din suma contractată, dacă este solicitată și prevăzută în Anexa 3 – grafic de finanțare nerambursabilă)** se acordă după ce beneficiarul finanțării nerambursabile a prezentat INP decontul parțial (cuprinzând documentele justificative privind avansul primit la semnarea contractului: e.g. contracte de prestări servicii, după caz, însoțite de factură/facturi, procese-verbale, rapoarte etc., după caz, întocmite conform legislației în vigoare), însoțit de un raport intermediar privind stadiul implementării proiectului, din punct de vedere fizic, financiar, inclusiv al contribuției beneficiarului.
- (5) **Ultima tranșă (reprezentând diferența de până la 100% din suma contractată)** se acordă numai după ce beneficiarul finanțării nerambursabile a prezentat ultimul decont (documentele justificative din care să rezulte plățile efectuate corespunzător cuantumului ultimei tranșe de finanțare nerambursabilă, plus diferența până la valoarea totală a contractului, inclusiv contribuția proprie a beneficiarului, dovada promovării proiectului și articolul de prezentare/filmul ce prezintă muzeul în aer liber și proiectul finanțat de INP prin TMI, raportul final de activitate și raportul financiar, conform Ghidului de decontare aprobat de INP.

***